

ՊԱՏԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԸ՝ ՈՐՊԵՍ ԻՐԱՎԱԿԻՐԱՄԱՆ ԱԿՏԵՐ

Իրավաբանական մասնագիտական գրականության մեջ «իրավակիրառման ակտ» հասկացությունն արտահայտվում է տարատեսակ եզրաբանությամբ՝ «իրավունքի կիրառման ակտ», «իրավակիրառման ակտ», «իրավական նորմերի կիրարկմանն ուղղված իրավաբանական գործունեության ակտ»¹, «անհատական ակտ»²:

Իրավակիրառման ակտը, սովորաբար, դիտարկվում է որպես հասարակական հարաբերությունների պետական կարգավորման իրավաբանական եղանակ (միջոց), որպես պետության գործառույթները կյանքի կոչելու իրավական ձև, իրավական նորմերի իրացման կարևորագույն կամ էլ կոնկրետ անհատական գործով կայացված որոշում:

Մասնագիտական գրականության ուսումնասիրության արդյունքում պարզվում է, որ իրավակիրառման ակտն ամենից հաճախ դիտարկվում է որպես իրավական նորմերի կիրարկմանն ուղղված իրավաբանական գործունեության ակտ: Ի. Վ. Տիմոշենկոն իրավակիրառման ակտը դիտարկում է որպես «պաշտոնական իրավական փաստաթուղթ, որը կայացվում է լիազորված պետական մարմնի կամ պաշտոնատար անձի կողմից կոնկրետ գործի շրջանակում, օրենքի տառին համապատասխան, որով սահմանվում են կոնկրետ հարաբերություններում ներգրավված անձանց իրավունքները, պարտականությունները կամ իրավաբանական պատասխանատվությունը»³:

Վ. Ի. Լեուշինը իրավակիրառման ակտը համարում է «իրավասու մարմնի կամ պաշտոնատար անձի կողմից կայացված իրավական ակտ, որի հիմքում ընկած են անձանց իրավունքները, պարտականու-

թյունները կամ իրավաբանական պատասխանատվությունը սահմանող իրավաբանական փաստերը և իրավունքի կոնկրետ նորմերը»⁴:

Ն. Ա. Պյանկովն իրավակիրառման ակտը սահմանում է որպես «իրավունքի կիրառման գործընթացում կազմված պաշտոնական փաստաթուղթ, որը բովանդակում է կոնկրետ իրավական նախադեպ»⁵:

Վ. Ն. Խրոպանյուկն իրավակիրառման ակտերի ներքո նկատի է առնում «իրավասու մարմնի կողմից սահմանված պետաիշխանական անհատական նախադեպ ունեցող պաշտոնական իրավական փաստաթուղթը, որը կազմվում է կոնկրետ գործի լուծման արդյունքում»⁶:

Վ. Վ. Լազարևն ընդգծում է, որ «իրավակիրառ ակտը պետաիշխանական անհատական ակտ է, որը կայացվում է իրավունքի իրավասու սուբյեկտի կողմից կոնկրետ գործի լուծման արդյունքում սուբյեկտիվ իրավունքների և իրավաբանական պարտականությունների առկայության կամ բացակայության սահմանման նպատակով»⁷:

Մ. Ի. Աբդուլանն իրավակիրառման ակտը դիտարկում է որպես անհատական ակտ, որպես «իրավասու մարմնի կողմից կայացված պետաիշխանական որոշում, որն ուղղված է կոնկրետ հասարակական հարաբերությունների կարգավորմանը»⁸:

Վերը տրված մեկնաբանությունների ուսումնասիրության արդյունքում կարելի է եզրակացնել, որ իրավակիրառման ակտն անհրաժեշտ է դիտարկել երկու իմաստով՝ որպես ակտ-գործողություն և որպես ակտ-փաստաթուղթ: Դրանցից ակտ-գործողությունը համապատասխան իրավասու մարմնի գործողությունն

է, իսկ ակտ-փաստաթուղթը միջոց է, որով այդ գործողությունը ստանում է օբյեկտիվ դրսևորում: Հիմք ընդունելով այս հանգամանքը՝ մենք առանձնացնում ենք իրավակիրառման ակտի դիտարկման երեք ուղղություն՝

- իրավակիրառման գործողություն (ակտ-գործողություն),
- կոնկրետ գործի լուծման արդյունք (ակտ-որոշում),
- իրավունքի կիրառման արդյունքի փաստաթղթային ամրագրման ձև (ակտ-փաստաթուղթ):

Մեր կարծիքով, նպատակահարմար է իրավակիրառման ակտը դիտարկել որպես իրավական ակտի առանձին տեսակ, որին բնութագրական են հետևյալ հայտանիշները՝

- այն սահմանված ձևով կազմված իրավաբանական փաստաթուղթ է, որը բովանդակում է իրավական տեղեկատվություն և ունի համապատասխան վավերապայմաններ (օրինակ՝ ակտի անվանումը, կազմման ամսաթիվը, ակտը կայացնող մարմնի անվանումը, կնիքի և ստորագրության առկայությունը),

- ակտ է, որը կայացվում է հատուկ իրավասությամբ օժտված սուբյեկտների՝ պետական մարմինների կամ պաշտոնատար անձանց կողմից,

- ակտ է, որը կայացվում է օրենքով սահմանված կարգով իրավունքի կիրառման գործընթացում դատավարական պահանջների և իրավունքի կոնկրետ նորմերի առկայության դեպքում,

- այն նաև իրավաբանական ուժ ունեցող իրավաբանական փաստաթուղթ է,

- ակտ է, որը փաստում է իրավունքի կիրառումը կոնկրետ անձանց նկատմամբ և սահմանում է նրանց սուբյեկտիվ իրավունքները և իրավաբանական պարտականությունները:

Հիմք ընդունելով վերը բերված հայտանիշները՝ մենք սահմանում ենք իրավակիրառման ակտը՝ որպես պաշտոնական իրավաբանական փաստաթուղթ, որը կայացվում է իրավասու մարմնի կողմից իրավակիրառ գործունեության ընթացքում, բովանդակում է անհատական դրույթներ, ունի իրավաբանական ուժ և կրում է պետաիշխանական բնույթ:

Անդրադառնալով դատական ակտերին՝ որպես իրավակիրառման ակտեր առանձնացնենք դրանց ներհատուկ հատկանիշները՝

- դատական ակտը՝ որպես իրավակիրառման ակտ, կրում է հանրային բնույթ, կայացվում է դատական իշխանության իրավասու մարմինների կողմից: Առանձնահատկությունն այս դեպքում այն է, որ անհատականացված իրավակիրառման ակտի կայացման իրավասու մարմինը դատարանն է կամ պաշտոնատար անձը՝ դատավորը:

- դատական ակտը, որպես իրավակիրառման գործընթացին ուղեկցող և ավարտին հասցնող իրավակիրառման ակտ ունի գրավոր ձև: Դատական ակտերի գրավոր ձևն ինքնանպատակ չէ. դա պայմանավորված է մի շարք օբյեկտիվ պատճառներով: Գրավոր ձևով ներկայացված ցանկացած փաստաթուղթ, այդ թվում և դատական ակտերը հնարավորություն են ընձեռնում առավել օբյեկտիվ և ամբողջական պատկերացում կազմելու ակտի բովանդակության վերաբերյալ, որպիսի արդյունք հնարավոր չէր լինի ապահովել դրա բանավոր ձևի դեպքում: Բացի դրանից՝ գրավոր ներկայացվող փաստաթղթերը կամ դրանց պատճենները, որոնք հավաստված են իրավասու մարմնի կողմից, ունեն պահպանման առավել երկար տևողություն և զերծ են տեխնիկական պատճառներով վնասներ կրելու հավանականությունից:

Մենք հարում ենք այն մոտեցմանը, որ դատական ակտն անհատական իրավակիրառման ակտ է, քանի որ դրա կայացումն ընթանում է կոնկրետ անձանց և կոնկրետ կենսապայմանների առկայությամբ: Այն է՝

- դատական ակտի կայացման հատուկ գործընթացն առանձնացնում է դատական իրավակիրառման ակտերն

իրավակիրառման այլ ակտերից: Այսպես, դատական ակտերի ընդունման ընթացակարգի իրավական կարգավորումը ներկայացված է ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 188-200-րդ հոդվածներում, դատական վճիռներին՝ ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 189, 191-196, 198-րդ հոդվածներում, դատական որոշումներին՝ ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 199-րդ հոդվածում,

- դատական ակտը՝ որպես իրավակիրառման ակտ, ամրագրում է փաստերը:

Օրինակ, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի թիվ 3-928(ՎԳ) քաղաքացիական գործով, որով քննվում էր ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալի վճռաբեկ բողոքը ՀՀ քաղաքացիական գործերով վերաքննիչ դատարանի 2007 թվականի փետրվարի 14-ի թիվ 07-788 քաղաքացիական գործով կայացված վճռի դեմ՝ ըստ Ա. Ա.-ի դիմումի ընդդեմ Երևանի քաղաքապետարանի, Երևանի Կենտրոն թաղային համայնքի՝ պետական մարմնի, տեղական ինքնակառավարման մարմնի պաշտոնատար անձանց գործողությունները վիճարկելու և որոշակի գործողություններ կատարելուն պարտավորեցնելու պահանջների մասին, սահմանված էին գործի հետևյալ փաստական հիմքերը՝

1) Երևանի քաղաքապետի 2004 թվականի հունիսի 3-ի թիվ 1000-Ա որոշմամբ և դրան կից թիվ 1 հավելվածի համաձայն՝ Երևանի Գ. Քոչարի փողոցի թիվ 21 հասցեի 20,8 քմ մակերեսով տարածքի նկատմամբ ճանաչվել է Ա. Ա.-ի սեփականության իրավունքը, իսկ դրա զբաղեցրած հողամասը տրամադրվել է վարձակալությանը՝ հինգ տարի ժամկետով,

2) նշված որոշման հիման վրա՝ Հայաստանի Հանրապետության՝ ի դեմս Երևանի քաղաքապետի, որի անունից հանդես է եկել քաղապետարանի ղեկավարը և Ա. Ա.-ի միջև 2004 թվականի հունիսի 31-ին կնքվել է նոտարական կարգով վավերացված Երևանի Գ. Քոչարի փո-

ղոցի թիվ 21 հասցեի 20,8 քմ մակերեսով հողամասի վարձակալության պայմանագիր,

3) «Էքսպերտ լաբորատորիա» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության 2004 թվականի օգոստոսի 2-ի թիվ 8-04 գնահատման ակտի համաձայն՝ գնահատման օրվա դրությամբ Երևանի Գ. Քոչարի փողոցի թիվ 21 հասցեի շինության արժեքը կազմել է 12183 (տասներկու հազար մեկ հարյուր ութսուներեք) ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ,

4) 2004 թվականի օգոստոսի 19-ի սեփականության իրավունքի գրանցման թիվ 1466506 վկայականի համաձայն՝ Երևանի Գ. Քոչարի փողոցի թիվ 21 հասցեի 20,8 քմ մակերեսով շինության նկատմամբ գրանցվել է Ա. Ա.-ի սեփականության, իսկ 0,00208 հա հողամասի նկատմամբ՝ վարձակալության իրավունքը՝ հինգ տարի ժամկետով,

5) «Էլեֆանտ-ռիելթի» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության անշարժ գույքի գնահատման 2004 թվականի օգոստոսի 30-ի հաշվետվության համաձայն՝ Երևանի Գ. Քոչարի փողոցի թիվ 21 հասցեի 17,5 քմ մակերեսով շինության արժեքը գնահատման օրվա դրությամբ կազմում է 6436200 (վեց միլիոն չորս հարյուր երեսունվեց հազար երկու հարյուր) ՀՀ դրամ,

6) Երևան քաղաքում Մոսկովյան պուրակ հիմնադրելու հետ կապված քանդվել է Ա. Ա.-ին սեփականության իրավունքով պատկանող շինությունը,

7) նախարարությանը 2007 թվականի փետրվարի 14-ի դատական նիստի ժամանակի և վայրի մասին վերաքննիչ դատարանի կողմից պատշաճ տեղեկացնելու վերաբերյալ գործում որևէ ապացույց առկա չէ, իսկ վերաքննիչ դատարանը գործը քննել է նախարարության բացակայությամբ⁹:

Մեկ այլ՝ ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի թիվ 3-1770(ՏԳ) քաղաքացիական գործով քննվել է «Միիրան և որդիներ»

ՄՊԸ-ի (այսուհետ՝ Ընկերություն) վճարբեկ բողոքը ՀՀ տնտեսական դատարանի 03.05.2007 թվականի վճռի դեմ՝ ըստ հայցի ՀՀ կառավարությանն առընթեր հարկային պետական ծառայության (այսուհետ՝ Ծառայություն) ընդդեմ Ընկերության՝ գումար բռնագանձելու պահանջի մասին: Այս գործով փաստական հիմքը հետևյալն էր՝

- գործում առկա չէ ՀՀ տնտեսական դատարանի 03.05.2007 թվականի դատական նիստի ժամանակի և վայրի մասին Ընկերությանը ծանուցելու վերաբերյալ որևէ ապացույց¹⁰:

ՀՀ Վճարբեկ դատարանի մեկ այլ՝ թիվ 3-771(ՎԴ) քաղաքացիական գործով, որով դռնբաց դատական նիստում քննվում էր Յուրի Համբարձումյանի (այսուհետ՝ Յ. Հ.) վճարբեկ բողոքը ՀՀ քաղաքացիական գործերով վերաքննիչ դատարանի (այսուհետ՝ Դատարան) 15.01.2007 թվականի թիվ 07-716 քաղաքացիական գործով կայացված վճռի դեմ՝ ըստ Հեղինե Աթոյանի (այսուհետ՝ Հ. Ա.) հայցի ընդդեմ Յ. Հ-ի՝ ալիմենտի գումարի չափը փոփոխելու պահանջի մասին, փաստական հիմքը հետևյալն էր՝

1) Հ. Ա.-ն և Յ. Հ.-ն օրինական ամուսնության մեջ են եղել 09.02.1991 թվականից,

2) Վերջիններս համատեղ ամուսնության կյանքի ընթացքում ունեցել են երկու երեխա՝ 07.07.1990 թվականին ծնված Ռ. Հ.-ն և 26.09.1992 թվականին ծնված Ա. Հ.-ն,

3) Երևանի Շահումյանի շրջանի ժողդատարանի 10.10.1994 թվականի վճռով թույլատրվել է կողմերին ամուսնալուծվել,

4) Երևանի Մալաթիա-Մերաստիա համայնքների առաջին ատյանի դատարանի 05.06.2000 թվականին կայացված վճռով Յ. Հ.-ից հօգուտ Հ. Ա.-ի վճռվել է բռնագանձել ալիմենտ՝ կայուն դրամական գումարով վերջինիս խնամքի տակ գտնվող 07.07.1990 թվականին ծնված Ռ. Հ.-ի և 26.09.1992 թվականին ծնված Ա. Հ.-ի համար՝ մինչև վերջիններիս չափա-

հաս դառնալը՝ ամսական յուրաքանչյուր երեխայի համար 5 000 ՀՀ դրամի չափով¹¹:

Առանց իրավական փաստերը թվարկող վերը բերված բաժնի, որը դատական ակտի 3-րդ բաժինն է, դատարանի որոշումը չի կարող հիմնավոր համարվել և ունենալ օրինական ուժ:

Դատական ակտը՝ որպես իրավակիրառման ակտ, սահմանում է իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձանց իրավունքները, պարտականությունները, ինչպես նաև պատասխանատվությունը: Այս համատեքստում դատական ակտերի առանձնահատկությունը դրսևորվում է նրանում, որ դրանք կայացվում են վիճելի իրավահարաբերությունը դատարանի կողմից լուծելու արդյունքում, ինչը ենթադրում է վիճելի հարաբերությունների կարգավորում սուբյեկտիվ շահերի պաշտպանության նպատակով: Դատական իրավակիրառման ակտի միջոցով կանոնակարգվում է իրավունքի նորմերի իրացումը, ինչը ներազդում է մարդկանց վարքագծի վրա, և որպես վերջնական արդյունք՝ ամրագրվում է հասարակական հարաբերությունների կարգավորումը:

Վերը բերված փաստերն արտացոլվում են դատարանի կողմից կայացված ակտերի պատճառաբանական մասում, որտեղ դատարանը պատճառաբանում է իր կողմից կայացված ակտը իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձանց իրավունքների, պարտականությունների, ինչպես նաև պատասխանատվության վերաբերյալ օրենսդրական հիմքերի մատնանշմամբ:

Դատական ակտերը՝ որպես իրավակիրառման ակտեր ունեն կոնկրետ բովանդակություն և կառուցվածք: Աշխատանքի այս հատվածում հակիրճ անդրադառնալով դատական ակտի կառուցվածքին իրավակիրառման տեսանկյունից: Այն ունի՝

- 1) ներածական մաս՝ ա. իրավակիրառման ակտի անվա-

Մահմանադրական իրավունք

նույնը, նրա ընդունման ամսաթիվը և վայրը,

բ. դատական մարմնի, պաշտոնատար անձի (դատարան, դատավոր) անունը,

գ. վարույթի և վարույթին մասնակցող կողմերի անունները:

2) նկարագրական մաս՝

ա. ուսումնասիրվող իրավական խնդրի ձևակերպումը, դրա քննման շարժառիթներն ու հիմքերը,

բ. իրավական հիմքերը, ըստ որոնց՝ դատարանն իրավասու է քննել սույն գործը,

գ. դիմումում (հայցադիմումում) ներկայացված պահանջները,

դ. դատական մարմնի կողմից հաստատված փաստացի և այլ հանգամանքները,

3) փաստարկների ներկայացման մաս՝

ա. ընդունվող ակտի օգտին իրավական փաստարկներ, անհրաժեշտության դեպքում նաև հակադիր կողմի պնդումները հերքող իրավական փաստարկներ,

բ. ակտն ընդունող դատական մարմնի իրավական հիմնավորում:

4) եզրավակիչ հատված՝

ա. իրավական ակտերի քննության արդյունքներով դատական մարմնի հանրագումարային եզրահանգումները, որոնք շարադրված են հրամայական ոճով,

բ. կատարման պարտավորվածության մատնանշում,

գ. բողոքարկման կարգի ներկայացում,

դ. օրինական ուժի մեջ մտնելու կարգը, ինչպես նաև դրա հրապարակման և իրականացման ժամկետներն ու առանձնահատկությունները:

Դատական իրավակիրառման ակտերը համարվում են իրավակիրառման ակտերից ամենակատարյալը, քանի որ օրենսդրությունն այս դեպքում մանրա-

մասնորեն կանոնակարգում է ձևի և բովանդակության միասնականությունը: Այն պետք է ունենա ամբողջական կառուցվածք և դիտարկվող խնդրի բնույթից կախված՝ պարունակի վերը բերված թվարկմամբ ներկայացված բոլոր տվյալները:

Դատական ակտը՝ որպես իրավակիրառման ակտ, ունի վերանայման և բողոքարկման հատուկ կարգ, որով էլ այն առանձնանում է այլ իրավակիրառման ակտերից:

Դատարանի վճիռը գործը, ըստ էության, լուծող վերջնական դատական ակտն է: Առաջին ատյանի դատարանի կողմից վճիռ կայացնելու արդյունքում կարող են խախտվել դատավարական և(կամ) նյութական իրավունքի որոշ նորմեր կամ սխալ սահմանվել գործի փաստական հանգամանքները, ինչի հետևանքով խախտվում են կողմերի՝ օրենքով պաշտպանված իրավունքները և շահերը: Դատարանի կողմից թույլ տված խախտումների վերացման նպատակով ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսվել է վերաքննության և վճռաբեկության կարգով դատական ակտերի բողոքարկման հնարավորություն:

Վճռաբեկ դատարանն արձանագրում է, որ բողոքարկվող դատական ակտը բեկանելու և գործը ստորադաս դատարան նոր քննության ուղարկելու, ինչպես նաև ստորադաս դատարանում գործի նոր քննության ծավալ սահմանելու վերաքննիչ դատարանի լիազորությունը բխում է Հայաստանի Հանրապետության դատավարական օրենսդրությամբ ամրագրված ոչ լրիվ վերաքննության հայեցակարգի բովանդակությունից. այն նպատակ ունի լրացնելու վերաքննության փուլում գործն ամբողջ ծավալով քննելու վերաքննիչ դատարանի իրավագործության բացակայությունը, կանխելու վերաքննիչ դատարանի կողմից որպես առաջին ատյանի դատարան հանդես գալու հնարավորությունը, ապահովելու դատական ատյանների միջև գործառու-

թային կապերի տրամաբանական բնույթը, երաշխավորելու դատավարության մասնակիցների արդյունավետ դատական պաշտպանության իրավունքը:

Վճռաբեկ դատարանը գտնում է, որ բողոքարկվող դատական ակտը բեկանելու և գործը նոր քննության ուղարկելու, ինչպես նաև ստորադաս դատարանում գործի նոր քննության ծավալ սահմանելու վերաբերյալ վերաքննիչ դատարանի որոշումը պետք է հստակ եզրահանգումներ բովանդակի գործի նախորդ քննության ընթացքում թույլ տրված նյութական և (կամ) դատավարական նորմերի խախտումների և դրանց վերացմանն ուղղված դատավարական գործողությունների վերաբերյալ: Ընդ որում, գործի նոր քննության արդյունքում կայացված դատական ակտը վերաքննության կարգով վերանայելու ընթացքում վերաքննիչ դատարանը նախևառաջ պետք է ստուգի, թե դատարանը գործի նոր քննությունն արդյո՞ք իրականացրել է վերադաս դատական ատյանի կողմից սահմանված ծավալի շրջանակներում, թե ոչ¹²:

Դատական ակտի՝ որպես իրավակիրառման ակտի առանձնահատկությունն

այն է, որ դատական իրավակիրառման ակտը ենթակա է պարտադիր կատարման և ապահովվում է պետության հարկադիր ուժով: Դատական ակտերն օժտված են օրինական ուժի մեջ մտնելու հատկանիշով, և առանց այս հատկանիշի վերջինս կլիներ միայն հանձնարարական, որի կատարումը կախված կլիներ իրավահարաբերությունների մասնակիցների ցանկությունից:

Այսպիսով, **ընդհանրացնելով վերը ներկայացվածը՝ ընդգծենք, որ դատական ակտը՝ որպես իրավակիրառման ակտ, իրենից ներկայացնում է իրավաբանական գրավոր փաստաթուղթ, կոնկրետ գործի լուծման արդյունք, որը հաճախ անվանում են նաև անհատական ակտ՝ հիմք ընդունելով մասնակցային և կենսապայմանային կազմը: Դատական ակտի՝ որպես իրավակիրառման ակտի բնույթը հասկանալու համար կարևոր է համարվում դրա ընդունման ընթացակարգի, բովանդակության և կառուցվածքի, վերանայման և բողոքարկման վերաբերյալ ընդհանրական պատկերացումների առկայությունը:**

¹ St'u Недбайло П.Е., Применение советских правовых норм, М., 1960, էջ 476:
² St'u Марченко М.Н., Проблемы теории государства и права: Учебник. М., 2001, էջ 689:
³ St'u Теория государства и права: Учебник / В.Я. Любашиц, А.Ю. Мордовцев, И.В. Тимошенко, Д.Ю. Шапсугов, М., 2003, էջ 556:
⁴ St'u Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова, М., 1997, էջ 386:
⁵ St'u Хропанюк В.Н., Теория государства и права: Учеб. пособие / Под ред. В.Г. Стрекозова, М., 1997, էջ 263:
⁶ St'u Хропанюк В.Н., Теория государства и права: Учеб. пособие / Под ред. В.Г. Стрекозова, М., 1997, էջ 263:
⁷ St'u Общая теория права и государства:

Учебник / Под ред. В.В. Лазарева. М., 1996, էջ 213:
⁸ St'u Абдулаев М.И., Теория государства и права: Учебник. СПб., 2003, էջ 295:
⁹ St'u թիվ 3-928 քաղաքացիական գործով ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի 2007 թվականի հունիսի 1-ի որոշումը:
¹⁰ St'u թիվ 3-1770(ՏԳ) քաղաքացիական գործով ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի 2007 թվականի դեկտեմբերի 12-ի որոշումը:
¹¹ St'u թիվ 3-771(ՎԳ) քաղաքացիական գործով ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի 2007 թվականի հունիսի 1-ի որոշումը:
¹² St'u թիվ ՎԴ/0079/05/12 գործով ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի 2015 թվականի ապրիլի 30-ի որոշումը:

RESUME - РЕЗЮМЕ

COURT ACTS AS LAW ENFORCEMENT ACTS

Gevorg Narinyan

Judge of Bankruptcy Court of Armenia

This work is devoted to the specifics of judicial acts as law-enforcement documents, their content, form and structure, features of appeal and review.

In our work, we introduced the concept of “law enforcement act”, which we considered as a legal way of state regulation of social relations. The law-enforcement act, as a separate type of legal act, is a legal document drawn up in the prescribed manner by specially authorized legal entities and, as a legal document having legal force, indicates the application of the law to specific persons.

Judicial acts as a law enforcement act are public in nature, are adopted by the competent judicial authorities and determine the rights, duties and responsibilities of legal entities or individuals.

Keywords: *judicial acts, law enforcement acts, content, form, review, appeal, cassation.*

СУДЕБНЫЕ АКТЫ КАК ПРАВОПРИМЕНИТЕЛЬНЫЕ АКТЫ

Геворг Наринян

Судья Суда по делам банкротства

Данная статья посвящена изучению особенностей судебных актов как правоприменительных документов, их содержания, формы и структуры, особенностей процедуры обжалования и рассмотрения.

Мы внедрили понятие «правоприменительный акт», которое мы рассматриваем как правовой способ государственного регулирования общественных отношений. Правоприменительный акт, как отдельный вид правового акта, является юридическим документом, составленным в установленном порядке специально уполномоченными юридическими лицами. Как юридический документ правоприменительный акт имеет юридическую силу, указывает на применение права к конкретным лицам.

Судебные акты в качестве правоприменительных актов имеют публичный характер, принимаются компетентными органами судебной власти и определяют права, обязанности и ответственность юридических или физических лиц.

Ключевые слова: *судебные акты, правоприменительный акт, содержание, форма, пересмотр, апелляционный, кассационный.*

Բանալի բառեր - *դատական ակտեր, իրավահիշատան ակտեր, բովանդակություն, ձև, վերանայում, վերաքննիչ, վճարել:*

Գ. Նարինյան - ՀՀ սնանկության դատարանի դատավոր, էլ. փոստ՝ g-narinyan@mail.ru

Ներկայացվել է խմբագրություն՝ 30.05.2019, արվել է գրախոսության՝ 20.05.2019, երաշխավորվել է իրավագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան Ռ. Պետրոսյանի կողմից, ընդունվել է տպագրության՝ 17.07.2019